

НОВА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИБОРЦЯ ТА МІГРАЦІЙНІ ТРЕНДИ

виклики для актуальності даних Державного реєстру виборців

Дослідження охоплює два виміри:

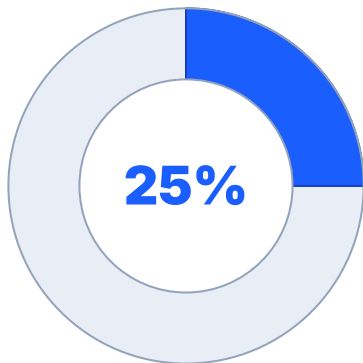
- Загальнонаціональне опитування дорослого населення в Україні
- Опитування українців у Польщі, Німеччині та Чехії

березень–травень 2026 року

МАСШТАБ І ЧАС ПЕРЕМІЩЕННЯ УКРАЇНЦІВ

Досвід переміщення

Мають досвід переміщення

Чверть населення України (25%) має **досвід переміщення**.

Кількість переміщень

Переважають **разові** переміщення (88% — 1–2 рази), а не регулярні переїзди.

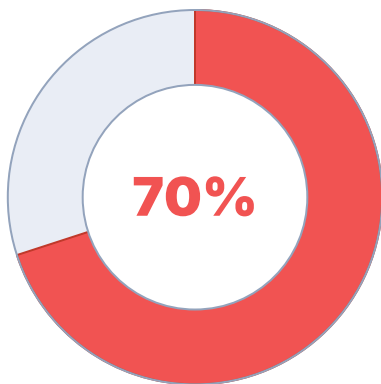
Період останнього переміщення

72% останніх переїздів — **після 24.02.2022** (≥17% усього населення).

ПРОФІЛЬ ПЕРЕМІЩЕННЯ

Характер останнього переміщення

Повністю або скоріше вимушене

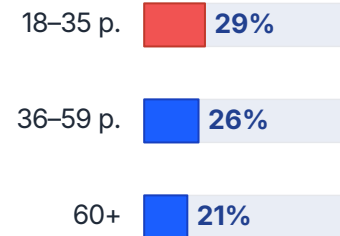
Близько 70% переміщень — **вимушені**.

За макрорегіонами (хто мав досвід переміщення в кожному з макрорегіонів)

Найбільша частка переміщених — серед мешканців **Сходу** (41%).

За віком

Молодь — найбільш мобільна група.

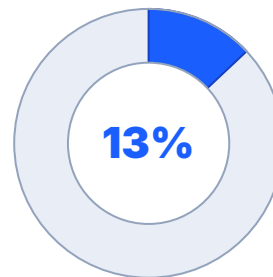
ГЕОГРАФІЯ ПЕРЕМІЩЕНЬ І ПОВЕРНЕННЯ З-ЗА КОРДОНУ

Географія переміщень (серед переміщених)

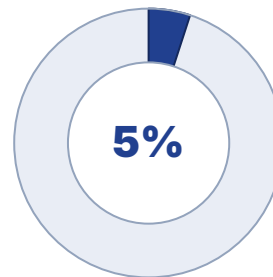

61% **змінили область проживання**
 33% — до віддалених областей,
 28% — до сусідніх.

Повернення з-за кордону

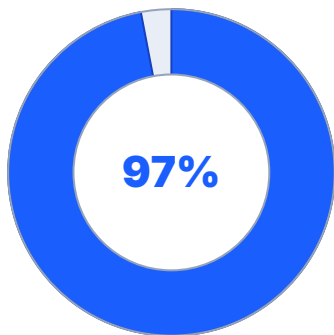

Серед переміщених —
виїжджали за кордон і
повернулися

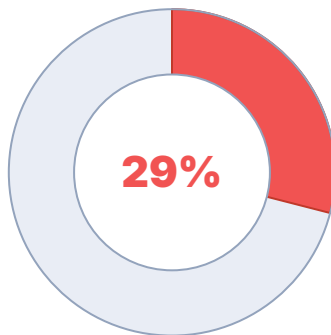
Серед усього населення —
повернулися з-за кордону
після 2022

РОЗБІЖНІСТЬ МІЖ РЕЄСТРАЦІЄЮ ТА ФАКТИЧНИМ МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ

Мають зареєстроване місце проживання

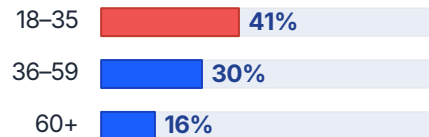
2,9% не мають зареєстрованого місця проживання. Ці цифри співвідносяться з даними ЦВК про **1,5 млн виборців** без виборчої адреси.

Проживають НЕ за місцем реєстрації

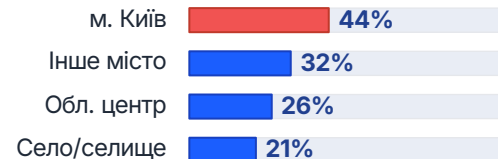
Майже третина населення (29%) **живе не за місцем своєї реєстрації.**

Не за місцем реєстрації: вік

Молодь у 2,5 раза частіше живе не за місцем реєстрації.

Не за місцем реєстрації: тип НП

У Києві майже кожен другий живе не за місцем реєстрації.

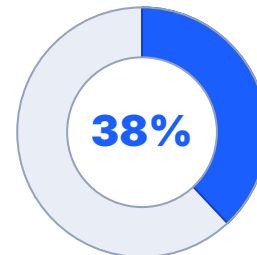
ВПЛИВ ПЕРЕМІЩЕННЯ НА МІСЦЕ РЕЄСТРАЦІЇ ТА ОБЛІК ВПО

Розбіжність реєстрації та проживання за досвідом переміщення

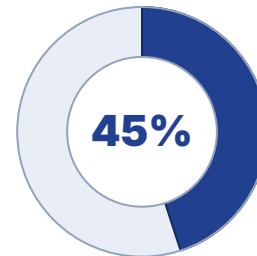
Серед переміщених після початку повномасштабного вторгнення — **¾ живуть не за місцем реєстрації.**

Офіційний статус ВПО мають

Серед переміщених (загалом)

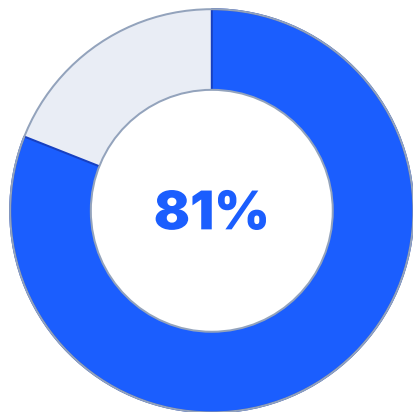
Понад половину переміщених після 24.02.2022 держава не обліковує як ВПО.

Перемістилися після 24.02.2022

ІНТЕГРАЦІЯ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Сприйняття поточного місця проживання
як основного

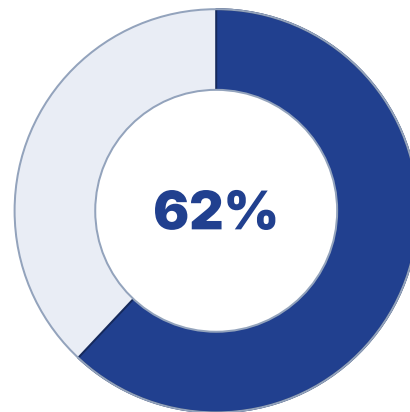

Вважають поточне місце основним

СЕРЕД РЕШТИ (18%)

72% планують повернення — решта поки не визначилися.

Хто проживає у своєму основному
населеному пункті

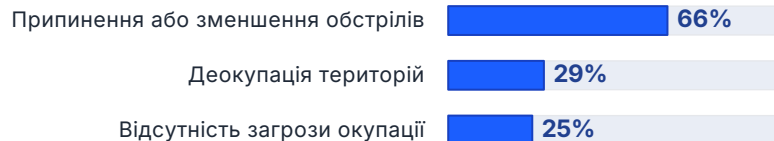
Перейшли до поточного НП з іншого

ВИСНОВОК

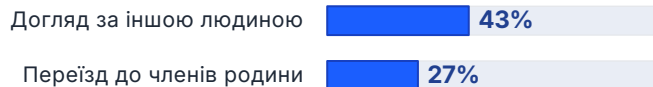
Інтеграція на новому місці (62%) переважає над поверненням (38%).

ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ПОВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН

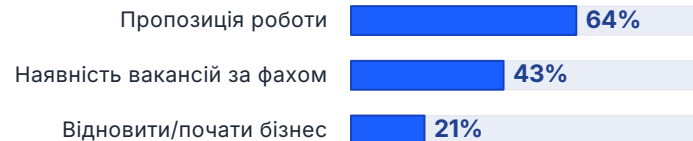
БЕЗПЕКА — 40%

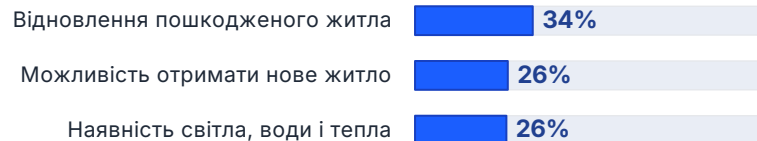
СІМЕЙНІ ОБСТАВИНИ — 16%

ЕКОНОМІЧНІ — 12%

ЖИТЛОВІ УМОВИ — 11%

КЛЮЧОВЕ

Безпека — головний фактор повернення, однак воно залежить від поєднання кількох умов, тому післявоєнні масштаби можуть бути меншими, ніж очікується.

ФАКТОРИ ФАКТИЧНОГО АБО ПОТЕНЦІЙНОГО РІШЕННЯ ПРО ПЕРЕЇЗД

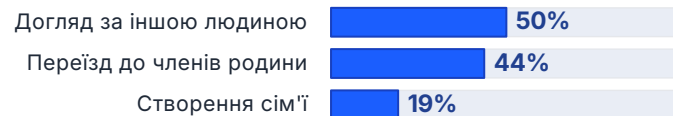
БЕЗПЕКА — 49%

ЕКОНОМІЧНІ — 16%

СІМЕЙНІ — 13%

МЕДИЧНІ — 6%

ЖИТЛОВІ — 5%

КЛЮЧОВЕ

Загроза окупації навіть важливіша за обстріли. Переїзд часто є швидкою відповіддю на загрозу або пошуком кращих можливостей.

НАМІРИ ЩОДО ПЕРЕМІЩЕННЯ

Наміри змінити місце проживання

Однозн. так
 Скоріше так
 Скоріше ні
 Однозн. ні
 Важко відповісти

Лише 10% мають намір переїхати; 84% — ні.

Очікувані строки (серед тих, хто планує переїзд)

До року
 1–2 р.
 3–4 р.
 Після війни
 Не визначилися

Навіть серед потенційно мобільних рішення невизначене у часі, оскільки 81% не назвали строків.

Напрямки потенційного переміщення

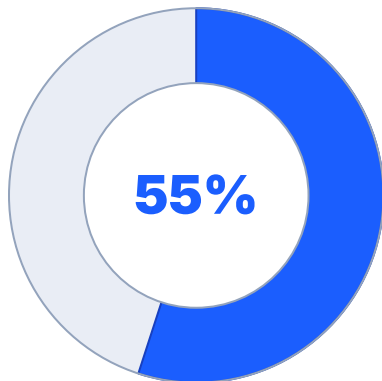

Близько 30% (≈3% населення) розглядають виїзд за кордон.
Більшість планує переїзд у межах країни.

ОБІЗНАНІСТЬ ПРО ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ВИБОРЦІВ

Як проголосувати, перебуваючи не за місцем реєстрації

Загальна обізнаність

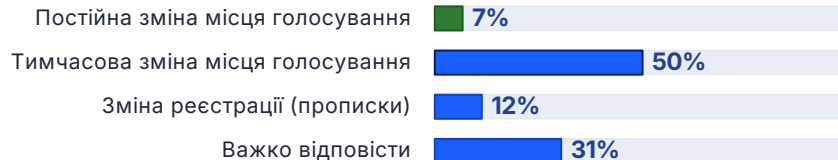
Чули про ДРВ

Лише трохи більше половини знають про ДРВ; 38% — **не чули взагалі**.

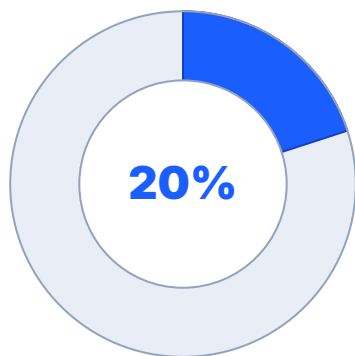
Лише третина обрали доцільний варіант відповіді. Серед тих, хто **розуміє** процедуру, **готовність оновлювати дані сягає 90%**.

Розуміння механізму зміни виборчої адреси

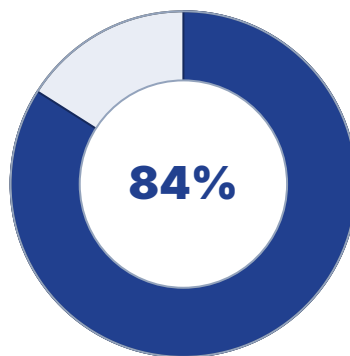
ДОСВІД ЗМІНИ МІСЦЯ ГОЛОСУВАННЯ І БАР'ЄРИ

Досвід зміни

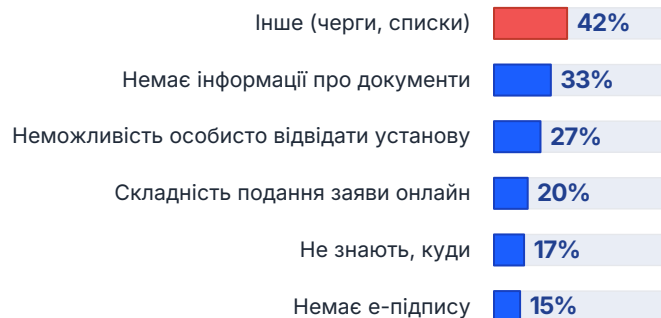
Мали досвід зміни місця голосування

Складність (серед тих, хто мав досвід)

Не мали труднощів

Конкретні труднощі (серед тих, хто стикався)

Більшість ніколи **не користувалися** цією процедурою.

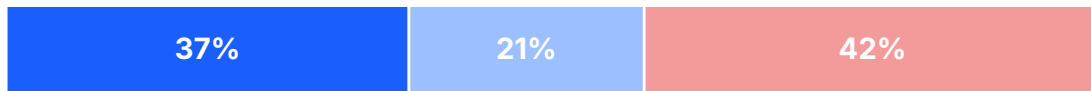
84% **не стикалися з проблемами** під час зміни.

Бар'єри — переважно інформаційно-організаційні, а не технологічні.

ГОТОВНІСТЬ ОНОВЛЮВАТИ ДАНІ В ДРВ

Готовність самостійно оновити дані у ДРВ

Так, точно
 Скоріше так
 Скоріше ні/ однозначно ні

58% **готові діяти** за власною ініціативою.

Готовність оновити дані при зверненні держави

Так, готові
 Скоріше готові
 Не готові

Частка «активних» зростає, частка «пасивних» — майже вдвічі менша.

Проактивна комунікація

58% → 77%

підвищує загальну готовність взаємодіяти з виборчими процедурами

Готовність за віком

18–59 80%

60+ 67%

Молодші опитані майже однакові, у старших — суттєво менша готовність.

КАНАЛИ ОНОВЛЕННЯ ДАНИХ І БАР'ЄРИ

Найзручніший канал оновлення (серед готових оновлювати дані)

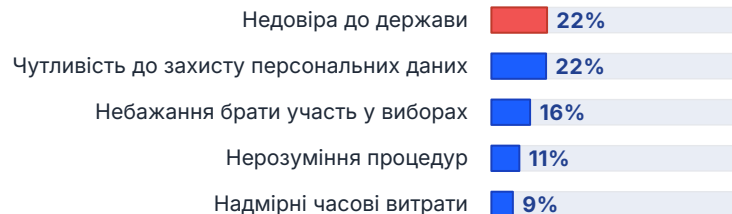
«Дія» — **основний** канал (77%);
усі інші — у рази менш популярні.

Канал оновлення: за віком

Вікова група	«Дія»	Офлайн
18–35 років	91%	6%
60+ років	49%	27%

Молодь — повністю в "Дії". Люди віком 60+ **потребують збереження офлайн-каналів.**

Бар'єри до оновлення даних (серед не готових)

МЕДІАСПОЖИВАННЯ

Джерела інформації про події в Україні

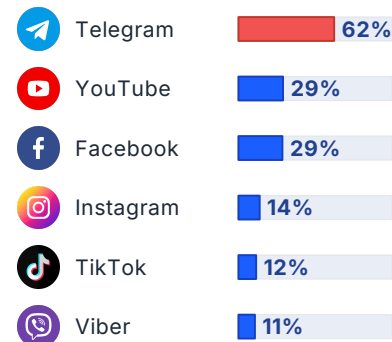
Цифрові канали переважають над іншими джерелами інформації.

Джерела інформації за віком

Джерело	18–35	60+
Соцмережі	88%	60%
Телебачення	8%	51%
Телемарафон	5%	14%
Радіо	6%	14%
Родичі/знайомі	27%	18%

Молодь переважно отримує інформацію з соцмереж, а **старші люди** значно більше орієнтуються на телебачення.

Найпопулярніші соцмережі та месенджери

Telegram — найпопулярніший канал.

ДОВІРА ТА КАНАЛИ ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИБОРИ

Довіра до інституцій

Запит на інформацію

Найзручніший канал

ЦВК — лідер довіри і має великий потенціал як основний комунікатор на тему виборів.

Виборців цікавить не лише політичний контент, а й **практична інформація**.

«Дія» — важливий канал для виборчої інформації, однак не універсальний.

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

“НЕПОМІТНА” МІГРАЦІЯ: аналіз даних мобільного оператора на тлі потреби верифікації списів виборців

КОНТЕКСТ І МЕТОДОЛОГІЯ

НАВІЩО ЦЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Демографічна криза: 4–7 млн осіб за кордоном, ~4,6 млн ВПО

Дані списів виборців “не встигають оновлюватись” за міграцією

Мета: оцінити переміщення й можливість актуалізації списів виборців

МЕТОДОЛОГІЯ

Дані оператора “**Vodafone**”:
~10,8 млн абонентів

Два часові зрізи:
23.02.2022 → 01.03.2026

Екстраполяція даних на всіх абонентів мобільного зв'язку

Наведені у звіті є **консервативною** оцінкою. ТОТ виключно з аналізу.

КЛЮЧОВІ ЦИФРИ

8,3%

ВНУТРІШНЯ МОБІЛЬНІСТЬ

абонентів, що змінили район проживання в межах України. Наведена цифра – лише нижня межа оцінки.

1,2 млн

ЗМІНИЛИ ОБЛАСТЬ

+640 тис. переїхали в межах своєї області. Досліджено 482 маршрути.

5,2 млн

ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН

у 2022–2025 рр. Майже половина – у 2022 році.

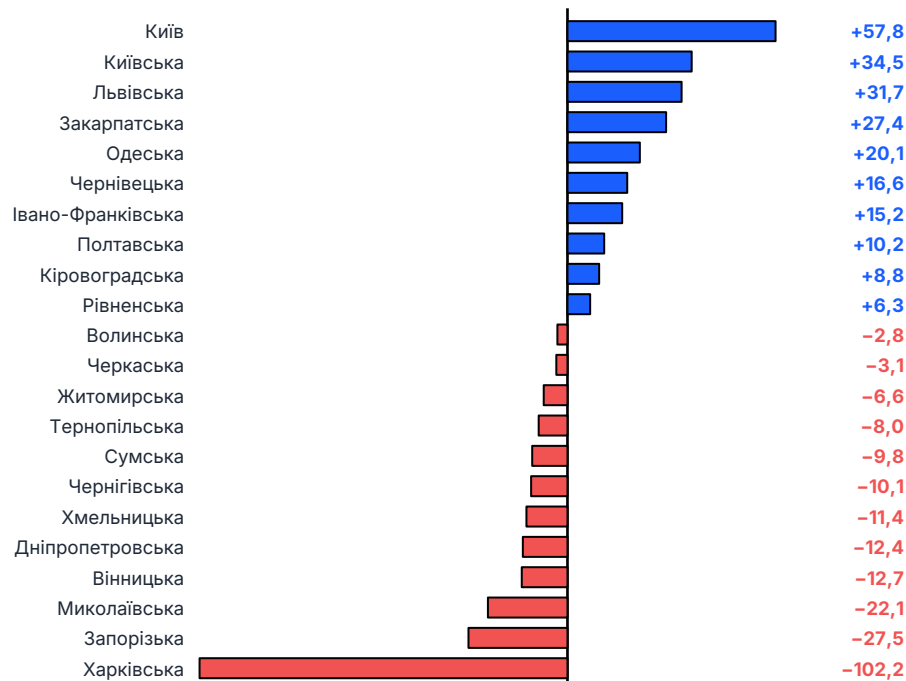
<1%

ВИЇЗДІВ ЗАКОРДОН ВІДОБРАЖЕНО У ДРВ

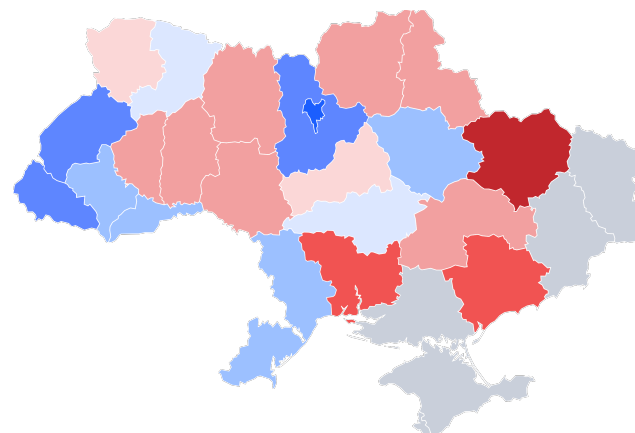
У порівнянні із ДРВ напрям внутрішньої міграції збігається з даними Vodafone у 14 із 22 регіонів (64%).

ВНУТРІШНЯ МІГРАЦІЯ

САЛЬДО МІГРАЦІЇ ЗА ОБЛАСТЯМИ, ТИС. ОСІБ

ГЕОГРАФІЯ

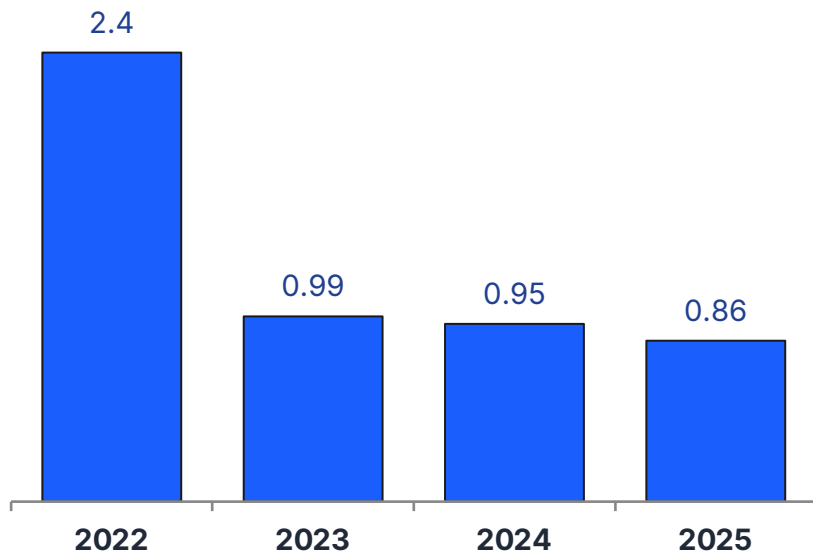

● приріст ● відтік ● немає даних

Насиченість кольору → величина сальдо.
м. Київ і Захід України здебільшого приймають
переселенців, Схід і Південь – втрачають.
ТОТ та регіони в зоні бойових дій – поза аналізом.

ВИЌЗД ЗА КОРДОН

ВИЌЗДИ ЗА РІК, МЛН ОСІБ

Еміграція у зтяжній хронічній фазі: після піку у 2022 році, все одно щороку виїжджає 0,86–0,99 млн осіб

Львівська обл. – лідер за виїздом: 763 тис. (близькість до кордону ЄС)

За кордон виїжджають переважно наймані працівники (77,1%). Вразливі групи схильні залишатися: пенсіонери мігрують всередині країни у 8 разів частіше, ніж за кордон.

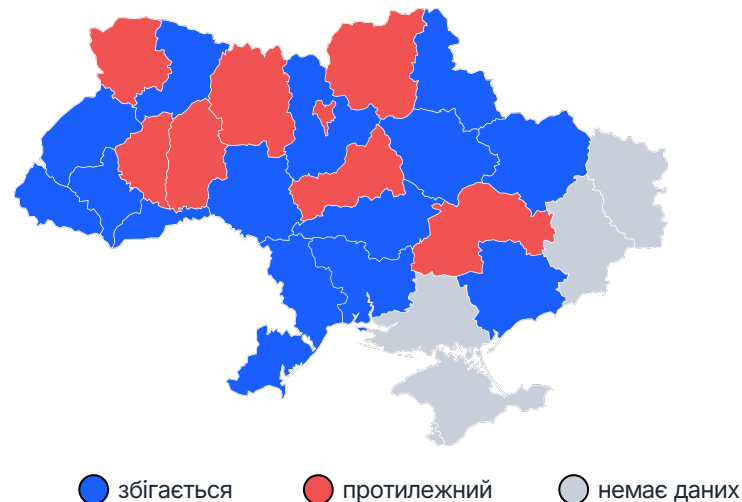
ПОРІВНЯННЯ: VODAFONE vs даних ДРВ

САЛЬДО ЗА РЕГІОНАМИ, ТИС. ОСІБ

Регіон	Vodafone	Списки виборців	Різниця
м. Київ	+57,8	-5,4	-63,2
Львівська	+31,7	+1,3	-30,4
Закарпатська	+27,4	+4,8	-22,7
Харківська	-102,2	-8,9	93,3
Запорізька	-27,5	-8,3	19,3
Миколаївська	-22,1	-2	20,1

Різниця (ДРВ - Vodafone): від'ємна - реєстр недооцінює приріст (захід, столиця); додатна - недооцінює вибуття (схід, південь).

ЗБІГ НАПРЯМКУ

СИСТЕМНА РОЗБІЖНІСТЬ

Знак сальдо збігається лише в 14 із 22 регіонів (64%).

Фактичне охоплення ДРВ може становити <50% міжобласної та ~1% закордонної міграції.

ВИСНОВКИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

ВИСНОВКИ

→ **Масштаб переміщень безпрецедентний.** Зафіксовано 1,2 млн міжобласних та 640 тис. внутрішньообласних переміщень, а також 5,2 млн виїздів за кордон.

→ **Різниця між списками виборців і фактичним розселенням системна і критична.** Списки виборців відображають менше половини міжобласної міграції та близько 1% еміграції за кордон. Виборча адреса мільйонів виборців не відповідає їхньому фактичному місцю перебування.

→ **Є певні регіональні особливості.** На заході України та в столиці реєстр недооцінює прибуття, на сході та півдні — недооцінює вибуття. Узгодженість знака сальдо між Vodafone і даних ДРВ становить лише 64% (14 з 22 регіонів).

→ **Причини розбіжностей є системними:** добровільність зміни виборчої адреси для ВПО, консульський бар'єр для емігрантів, юридична інерція щодо окупованих територій, різна природа фіксації даних. Жоден із цих чинників не є наслідком технічної помилки Реєстру — це його структурні особливості.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- 1** **Інтегрувати** дані ДПСУ про перетин кордону; розробити правовий механізм, який дозволить тимчасово маркувати виборців, що перебувають за кордоном, наприклад, понад один рік.
- 2** **Врегулювати** статус виборчих адрес на TOT і в зонах бойових дій, наприклад, через запровадження процедури їх тимчасового “заморожування”.
- 3** **Стимулювати** актуалізацію адрес через «Дію». Розгорнути широку інформаційну кампанію щодо зміни виборчої адреси.
- 4** Держава має повні можливості **провести** загальнодержавне дослідження мобільності за участі всіх мобільних операторів із крос-звіркою доступних реєстрів.
- 5** **Провести комплексну верифікацію** списів виборців перед повоєнними виборами.

ДОСЛІДЖУЙТЕ ДАНІ **САМОСТІЙНО**

ДАШБОРД

opora.ua/drv

Інтерактивні дані дослідження

ДОСЛІДЖЕННЯ

opora.ua.org

Повна версія дослідження

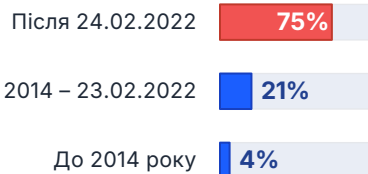

Federal Foreign Office

За фінансової підтримки
МЗС Німеччини

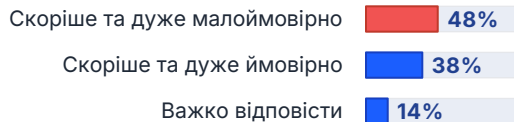
ПРОЖИВАННЯ ЗА КОРДОНОМ ТА ПЛАНИ ПОВЕРНЕННЯ

Початок проживання за кордоном

75% почали проживати за кордоном **після початку повномасштабного вторгнення.**

Ймовірність повернення

Тип населеного пункту проживання, %

Проживання	Загалом	Польща	Німеччина	Чехія
Столиця	18%	17%	6%	30%
Велике місто	28%	40%	25%	19%
Невелике місто	42%	36%	50%	42%
Передмістя	4%	4%	6%	3%
Село / селище	8%	4%	13%	7%

Чехія — концентрація у столиці; Польща — у великих містах; Німеччина — у невеликих населених пунктах і селах.

ФАКТОРИ ПОВЕРНЕННЯ

Завершення війни (55%) і **економічної ситуації в Україні (46%)** — ключові факторами для повернення.

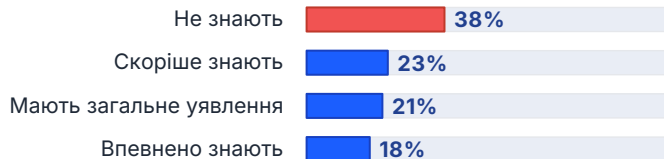
ЦИФРОВА ГОТОВНІСТЬ ТА ОБІЗНАНІСТЬ ВИБОРЦІВ

Перебування на консульському обліку

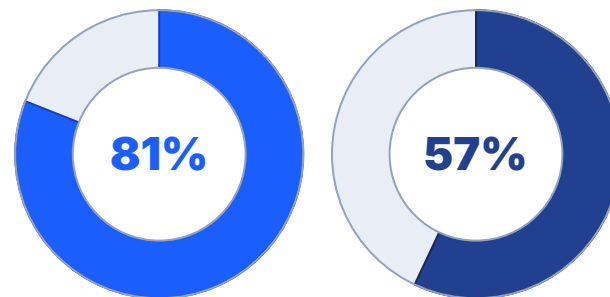

46,8% не бачать потреби перебувати на консульському обліку, 26,2% не знали про таку можливість, 15,2% **не довіряють державним органам.**

Чи знають, як проголосувати за кордоном

Цифрові інструменти

Встановлено «Дію»

Мають КЕП

Перешкоди для «Дії»: немає укр. SIM (72%) і втрата BankID (68%). 63% користуються рідше за кілька разів на місяць.

Серед тих, хто виїхав після 2022, **КЕП мають 61%.**

ГОТОВНІСТЬ ДО УЧАСТІ У ВИБОРАХ ТА ВЗАЄМОДІЇ З ДЕРЖАВОЮ

При зверненні держави готовність зростає до 61%.
Найзручнішим способом оновлення адреси голосування називають «Дію» (82,3%) та сайт ДРВ (20,9%).

Готовність працювати у виборчій комісії за кордоном

У Чехії — 41%, у Німеччині — 40%, у Польщі — 37%.
Жінки (44%) готові долучитися до виборчих комісій частіше за чоловіків (32%).

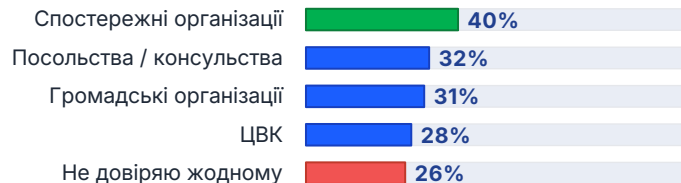
ДОВІРА ТА КАНАЛИ ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИБОРИ

Довіра до уряду країни перебування щодо організації виборів

Висока довіра до урядів країн перебування в усіх трьох країнах.

Довіра до інституцій щодо виборчої інформації

Канали для офіційної інформації

Найчастіше українців цікавить, **де і як голосувати** (60%).
«Дія» — пріоритетний канал і за кордоном.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Національне опитування (CATI)

21 березня – 19 квітня 2026

n = 2003

- Репрезентативна вибірка дорослого населення
- Телефонне інтерв'ю (CATI) на основі RDD
- Польовий етап: дослідницька агенція FAMA

Опитування за кордоном (CAWI)

17 квітня – 2 травня 2026 · Польща, Німеччина, Чехія

n = 1500

- Онлайн-опитування (CAWI); по 500 респондентів у країні
- Польовий етап: дослідницька компанія Rating Group

Дизайн досліджень, аналітика та звіти — Громадянська мережа ОПОРА

Federal Foreign Office

Проект реалізується Громадянською мережею ОПОРА за фінансової підтримки
Федерального міністерства закордонних справ Німеччини.

Повний звіт

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

Нова географія виборця

Повномасштабна війна сформувала нову географію українського виборця. Через масштабну внутрішню та зовнішню міграцію понад половина громадян проживають не за місцем реєстрації, тому актуальність виборчих адрес є одним із ключових викликів для перших повоєнних виборів.

Повернення не буде автоматичним

На рішення про повернення дедалі більше впливатимуть безпека, житлові умови, можливість працевлаштування та якість життя, тому планування повоєнних виборів має враховувати довгострокові зміни у розміщенні населення.

Цифрові сервіси як інструмент

Цифрові сервіси можуть стати важливим інструментом актуалізації даних виборців. Насамперед ідеться про використання «Дії» для інформування, перевірки даних та взаємодії з мобільними категоріями населення, однак цифрові рішення мають доповнюватися офлайн-механізмами.

Неактуальність, а не брак даних

Прив'язка виборчої адреси до місця реєстрації більше не відображає фактичного розселення виборців, а офіційні реєстри лише частково фіксують масштаби мобільності населення. Головна проблема Державного реєстру виборців полягає не у відсутності даних, а в масовій неактуальності інформації про місце голосування виборців.

Проактивна комунікація працює

Велика частина українців готові самостійно актуалізувати свої виборчі дані. Найбільший ефект забезпечує проактивна комунікація держави, яка суттєво підвищує готовність громадян взаємодіяти з виборчими процедурами.

Виклик не лише технічний

Актуалізація ДРВ є не лише технічним, а й поведінковим викликом. Успіх цього процесу залежатиме від рівня обізнаності громадян, системної, диференційованої та інклюзивної комунікації держави, а також від врахування нової географії проживання українських виборців.

ЩО ПОТРІБНО ЗРОБИТИ?

Завчасна правова рамка

До завершення воєнного стану — прийняти законодавчі зміни щодо актуалізації ДРВ, первинного оновлення даних, активної реєстрації виборців за кордоном, складання й уточнення списків виборців, зовнішнього незалежного аудиту та захисту персональних даних.

Офіційні дані та реєстри мають відображати нову географію українського виборця

Доступність для виборця

Забезпечити можливість завчасної перевірки, уточнення або зміни виборчих даних через електронні й неелектронні канали. Розширення цифрових сервісів, зокрема використання «Дії», має доповнювати, а не замінювати паперові й офлайн-способи звернення.

Підготовчий період

Передбачити щонайменше 6-місячний період між припиненням чи скасуванням воєнного стану та початком виборчого процесу. Цей строк слід використати для практичного застосування вже прийнятих процедур: оновлення даних, тестування електронних сервісів, підготовки органів адміністрування виборів та інформування виборців.

Системна комунікація

Затвердити план заходів з реалізації Комунікаційної стратегії ЦВК з окремими блоками щодо ДРВ і виборців за кордоном. Комунікація має пояснювати відмінності між процедурами, бути орієнтованою на типові життєві ситуації виборців та залучати ЦНАПи, органи місцевого самоврядування, закордонні дипломатичні установи, українські громади й громадських радників.

Спеціальне регулювання голосування за кордоном

Запровадити активну реєстрацію виборців за кордоном без зміни виборчої адреси та визначити її правові наслідки для планування закордонної виборчої інфраструктури. Додаткові закордонні виборчі дільниці необхідно планувати з урахуванням фактичного розселення виборців, транспортної доступності та пропускнуєї спроможності дільниць.

РЕКОМЕНДАЦІЇ: РОЛІ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

НОВА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИБОРЦЯ ТА МІГРАЦІЙНІ ТРЕНДИ

виклики для актуальності даних Державного реєстру виборців

Дослідження охоплює два виміри:

- Загальнонаціональне опитування дорослого населення в Україні
- Опитування українців у Польщі, Німеччині та Чехії

березень–травень 2026 року

